

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

5. december 2006

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM NOVINARSKÉ KONFERENCE PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠE OB 2. OBLETNICI IZVOLITVE VLADE

Tretjega decembra sta potekli dve leti, odkar je prisegla nova vlada in danes po prvi polovici mandata lahko ugotovimo, da so gospodarske in politične razmere v Sloveniji trdne in stabilne. Gospodarsko stanje je boljše, kot je bilo kadarkoli doslej. Slovenija je izpolnila maastrichtske kriterije, ki so bili zelo zahteven zalogaj in marsikateri drugi novi članici EU to ni uspelo. Izpolnitev teh kriterijev je Slovenija dosegla ob 5% gospodarski rasti. Trenutna gospodarska rast v Sloveniji je za 2,5 odstotne točke večja kot v evro-območju, kamor bomo vstopili prihodnje leto. Ob rasti zaposlenosti, ki beleži v zadnjem letu povečanje za 1,5%, ob realnem povečanju plač oz. vrednosti plač za 2,1% in povečani produktivnosti dela za 4,1%, kar pomeni, da je produktivnost večja od rasti plač. Te javno-finančne kazalce smo kljub težavam, ki so jih povzročale visoke cene nafte oz. energentov, ohranili v maastrichskih okvirjih, povprečna medletna inflacija je v oktobru tako za 0,3 odstotne točke zaostajala za maastrichskim kriterijem, kar pomeni, da smo imeli še določeno rezervo. Upošteva vse makroekonomske kazalce ima danes Slovenija najugodnejše razmerje med gospodarsko rastjo, inflacijo in zaposlenostjo, odkar obstaja. Slovenija je tudi edina nova članica EU, ki bo 1. januarja naslednje leto prevzela evro kot lastno valuto. S tem bo slovensko gospodarstvo delovalo v bistveno bolj stabilnem makroekonomskem okolju, poenostavilo se bo poslovanje za gospodarske subjekte pa tudi za posameznike in zagotovo se bo povečala tudi privlačnost Slovenije za tuje investicije.

Vlada je na začetku mandata zastavila Strategijo razvoja Slovenije. Na podlagi te strategije so bili sprejeti ukrepi gospodarskih in socialnih reform. Po dveh letih mandata in po enem letu, odkar smo začeli ukrepe gospodarskih in socialnih reform izvajati v konkretne zakonske in druge akte, je realizacija normativnega programa 61%. Do sredine novembra smo od 102 potrebnih zakonov in drugih normativnih aktov za izvedbo reform sprejeli 62 zakonov in ostalih aktov, se pravi, da smo krepko čez polovico. Sprejeti so bili nekateri ključni dokumenti, ki zagotavljajo nadaljnje reformne procese. Najprej na področju gospodarstva, zakon o javno-zasebnem partnerstvu, zelo potrebna normativna podlaga, ki bo lahko občutno vplivala na hitrejšo gospodarsko rast, na aktiviranje kapitala, ki doslej ni bil aktiviran. Potem je bil sprejet in implementiran zakon o gospodarski zbornici, ki je liberaliziral organizacijo gospodarstva, ter zakon o javnih naročilih, zakon o reviziji javnega naročanja in številne druge podzakonske rešitve na področju gospodarstva, ki poenostavljajo poslovanje. Na področju socialnih reform so bile že sprejete in uveljavljene rešitve, ki omogočajo večjo preglednost in učinkovitost socialnih pomoči. Za prihodnje mesece pa pričakujemo tudi, da bomo intenzivirali dialog s socialnimi partnerji in partnerji v okviru Partnerstva za razvoj o delovno pravni zakonodaji, kjer je nastal manjši zaostanek in ga nadoknadili.

Najtežji zalogaj v seznamu reformnih ukrepov je bila davčna zakonodaja. S sprejetjem paketa davčnih zakonov v Državnem zboru pred nekaj tedni smo davčno področje v Sloveniji prvič v zgodovini uredili na moderen, mednarodno primerljiv in tudi socialno vzdržen način. Z njim smo zagotovili tako razbremenitev gospodarstva in povečanje njegove konkurenčnosti na domačem in tujih trgih, pa tudi občutno poenostavitev postopka za vse ostale davčne zavezanke. Uvedene so olajšave za raziskave in razvoj, s katerim želimo podjetja spodbuditi k večjemu vlaganju oz. k obsežnejšim raziskavam in s tem k

doseganju višje dodane vrednosti. Velika razbremenitev oz. pocenitev davčnega postopka predstavlja že njegova poenostavitve; in to v milijardah.

Vlada je v letošnjem letu tudi sprejela, Državni zbor pa potrdil državni proračun za naslednji dve leti. S temi proračunskimi dokumenti se zmanjšuje javno-finančni primanjkljaj. V letošnjem letu bo znašal 1,1%, naslednje leto 0,9% in leta 2008 0,8% bruto domačega proizvoda. V okviru obeh proračunov so se občutno povečala sredstva, namenjena gospodarskim spodbudam, aktivni politiki zaposlovanja in vlaganju v znanost in tehnološki razvoj.

Eden od najpomembnejših dokumentov, ki je bil v tem času sprejet za implementacijo reform je resolucija o nacionalnih razvojnih projektih. S tem želimo ne samo pospešiti razvoj v Sloveniji, ampak želimo ta razvoj enakomerno porazdeliti po celotni državi, zato je 35 ključnih projektov iz tega nabora razvojnih projektov enakomerno lociranih po celotni državi za prioriteto tistih regij, kjer je zaostanek za povprečno razvitostjo v Sloveniji in Evropi največji.

Ko gre za ostale politike, je potrebno morda najprej omeniti, da je vlada v tem času obiskala vse slovenske regije. Na ta način smo se podrobneje seznanili s stanjem in težavami, s katerimi se soočajo ljudje, lokalne skupnosti, gospodarski subjekti. Na tej podlagi so bile sprejete številne odločitve vlade, s katerimi smo v realnem času odpravili na desetine težav, na katere smo naleteli v različnih regijah. Ti obiski in ta izostrena slika, ki smo jo dobili na teh obiskih, pa je v veliki meri vplivala tudi na zelo realen pristop k načrtovanju Resolucije o nacionalnih razvojnih projektih, s katerimi smo v tiste regije, ki so najbolj ogrožene, locirali posamične projekte, ki oz. do katerih se lahko takšne regije dokopljejo samo z državno pomočjo glede na skromne finančne in kadrovske resurse v določenih regijah. Na tej podlagi bo ta razvojna spodbuda, ki bo šla v posamične regije preko teh projektov, ne samo na papirju, ampak bo v naslednjih letih realna.

Če omenim še nekatere ključne odločitve, ukrepe oz. premike na drugih področjih, potem moram naštetih dokumente, ki so bili sprejeti na področju obrambe. Tu mislim na vojaško doktrino. Temeljni razvojni programi do leta 2015 in novela zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, končno pa je pripravljen tudi zakon o službi v slovenski vojski, ki ga Slovenska vojska čaka že 15 let.

V tem času smo kot ena prvih članic EU uvedli tudi biometrične potne liste. Smo ena prvih držav, ki smo na ta način še bolj zaščitili ta dokument pred morebitnimi zlorabami in zaradi tega tudi ohranili brezvizni status, ko gre za potovanja slovenskih državljanov v ZDA. Sprememba ustave, ki je bila izglasovana v Državnem zboru in pripravo korpusa zakonov za ustanovitev in zagon delovanja pokrajin ter zagotovitev finančnih virov nastajajo tudi pogoji za ustanovitev pokrajin in s tem tudi za prenos številnih nalog iz državne na pokrajinsko raven. V tem času je bil na vladi sprejet in poslan v Državni zbor tudi romski zakon, ki omogoča bolj učinkovito reševanje številnih nakopičenih težav na tem področju.

Intenziviralo se je tudi delo pri zatiranju kriminalitete, predvsem ko gre za področje gospodarske kriminalitete, tudi splošne kriminalitete. V tem trenutku je število korupcijskih preiskav povečano iz 3 na 30 primerov. Sprejeti so bili tudi številni ukrepi z namenom povečanja učinkovitosti sodišč, odpravljanja sodnih zaostankov in zagotavljanja večje pravne varnosti. Zagotovljena so bila dodatna delovna mesta za sodnike in tudi za sodno osebje, intenziviralo se je tudi delo na področju poprave krivic in denacionalizacije, ki je prej dolgo časa stalo. Znižane so bile notarske tarife, razpisana so bila dodatna notarska mesta.

S sistematičnim pristopom so bile v teh dveh letih odpravljene številne administrativne ovire, tako za državljane kot za podjetja. Velika pozornost je bila namenjena tudi preprečevanju nastajanja novih administrativnih ovir, kjer takšna nevarnost obstaja vedno, ko se sprejemajo novi predpisi. Na tem področju moram še posebej omeniti nov zakon o prostorskem načrtovanju, ki predstavlja oz. bo predstavljal, ko ga bo potrdil tudi parlament, velikansko razbremenitev v smislu odprave številnih nepotrebnih planskih in drugih postopkov, ki so po oceni prizadetih in strokovne javnosti med enimi najresnejših razlogov za številne počasnosti pri umeščanju razvojnih in drugih projektov v prostor. Tako

da nov zakon o prostorskem načrtovanju končno omogoča, da se bo tudi v Sloveniji lahko gradilo v realnem času in to ob upoštevanju vseh okoljevarstvenih standardov. Bodo pa morda zaradi teh poenostavitev zaslužki kakšnih podjetij, ki so se umeščala v te niše, ko je bilo potrebno opraviti številne podvojene postopke, nekoliko manjši. Z racionalnejšim poslovanjem so bili v tem času tudi znižani stroški delovanja javne uprave z izvedbo javnih razpisov za nekatera področja, z znižanjem najemnin, s pridobitvijo dodatnih prostorov recimo za pravosodne organe, kjer so se prej plačevale drage najemnine se na letni ravni na ta način prihrani več milijard tolarjev.

V tem času so bila bistveno povečana vlaganja v omrežje državnih cest. Omrežje je bilo prej zaradi izključne prioritete financiranja izgradnje avtoceste praktično popolnoma zanemarjeno in s sprejemom že omenjene resolucije o nacionalnih razvojnih projektih so bile določene prioritete cestne in železniške povezave in tako dokončno definiran potek razvojnih osi v Sloveniji.

Ko gre za varstvo okolja izpostavljam dejstvo, da je bilo v zadnjih dveh letih zgrajenih največ čistilnih naprav po celotni Sloveniji v primerjavi z katerikoli primerljivim enakim časovnim obdobjem prej. V veliki meri so bila za to angažirana tudi evropska razvojna sredstva.

Na področju razvoja podeželja so bili sprejeti ukrepi, s katerimi se bistveno spodbuja medgeneracijski prenos kmetijskih gospodarstev od starejše na mlajšo generacijo, kar je bil doslej velik problem.

Zaključeni so bili tudi več let trajajoči razpisi za nabavo operacijskih miz. S tem se je končala ta tragikomedija in te mize so že pričele služiti svojemu namenu. Vlada je zagotovila dodatna finančna sredstva, s katerimi je bilo v pol leta doseženo do 35% zmanjšanje čakalnih dob pacientov. Z nabavo sodobnih medicinskih aparatov pa je bil izboljššan tudi dostop do številnih zdravstvenih storitev. V tem času je bilo urejeno dopolnilno prostovoljno zdravstveno zavarovanje v javnem interesu, uvedene so bile izravnalne sheme, povečan je bil tudi nadzor v tem sektorju.

V zadnjih dveh letih je bilo trajno rešeno financiranje kulturnih programov posebnega pomena. Bistveno več sredstev je bilo namenjeno slovenski knjigi in revijam s področja leposlovja, humanistike in vizualne umetnosti, zagotovljena so bila tudi sredstva za vzpostavitev multimedijskih centrov in za obnovo številnih kulturnih spomenikov.

Na področju visokega šolstva naj omenim to, da je prišlo - z različnimi ukrepi - do prilagoditve vpisnih razmerij, ki bistveno bolj sledijo potrebam gospodarstva in na ta način seveda tudi povečajo možnosti zaposlitev mladim generacijam.

Na začetku tega mandata smo se soočili z velikim problemom slabe pripravljenosti na črpanje sredstev iz evropskih skladov. Te instrumente smo radikalno izboljšali, zato se je izboljšal tudi neto priliv. Danes je Slovenija najboljša med novimi članicami po uspešnosti črpanja. Tudi boljša od nekaterih starih članic. Za tekočo finančno perspektivo je podpisanih 98% pogodb za razpoložljiva sredstva.

Na področju zunanje politike smo predvsem v preteklem letu krepili dvostranske odnose z nekaterimi ključnimi mednarodnimi akterji oz. državami - Nemčijo, ZDA, Rusijo, državami Arabskega polotoka; predvsem z namenom, da slovenska diplomacija nudi aktivno podporo slovenskemu gospodarstvu pri prodiranju na tuje trge. V mednarodnih organizacijah, še posebej nekaterih, smo konstruktivno sooblikovali politike - samo po sebi je razumljivo, da v EU in NATO, kjer smo polnopravni člani. Ko gre za NATO je Slovenija letos jeseni izpeljala tudi zahtevno srečanje obrambnih ministrov v Portorožu. Ko gre za Organizacijo za varnost in sodelovanje v Evropi je Slovenija že na začetku mandata tej organizaciji uspešno predsedovala in prispevala v veliki meri k temu, da je organizacija prebrodila finančno in organizacijsko pa tudi vsebinsko krizo. Tudi na tej podlagi je bila Sloveniji letos zaupana odgovornost, da predseduje za eno leto odboru guvernerjev mednarodne organizacije za jedrsko varnost, ki tudi rešuje številne zahtevne probleme. Slovenija je v tem času povečala prisotnost v mirovnih enotah, še posebej na območju Zahodnega Balkana. S tem, ko bo Slovenija naslednje leto angažirala na Kosovu praktično

kompleten pehotni bataljon v mirovnih silah, bo na glavo prebivalstva postala ena od najbolj aktivnih držav članic OZN v tovrstnih operacijah.

Slovenija se je močno angažirala tudi pri iskanju odgovorov na dileme in vprašanja, ki ne zadevajo samo Slovenijo. Eno takšnih vprašanj je energetska varnost Evrope. V ta namen je bil letos na Bledu organiziran v okviru Blejskega foruma dogodek pod imenom »Kaspijski obeti 2008« z zelo ugledno mednarodno udeležbo. Na tem forumu je bilo veliko predlogov, ki so bili kasneje uporabljeni tudi pri različnih zasnovah nove energetske strategije EU, ki se pripravlja. Omenil bi še to, da smo letos uspešno vpeljali v življenje Center za evropsko prihodnost. Preko tega centra Slovenija aktivno pomaga pri usposabljanju in šolanju kadrov predvsem iz držav Zahodnega Balkana, ki si prizadevajo za izpolnitev pogojev za začetek pogajanj oz. za vstop v EU. To delamo načrtno tudi zaradi tega, ker je širitev EU na države Zahodnega Balkana ena od slovenskih prioritet v času našega predsedovanja EU.

Za drugo polovico mandata lahko v tej bilanci mirno ugotovimo, kako bodo stvari tekle in kaj so prioritete. V letu 2007 bomo zaključili s sprejemanjem reformnih ukrepov. 62 ključnih zakonov in ostalih aktov, ki so navedeni v naboru ukrepov gospodarskih in socialnih reform je sprejetih. Ostali bodo sprejeti v naslednjem letu. Računamo na pospešeno usklajevanje s socialnimi partnerji, ko gre za odprte dileme, ko gre za zakon o delovnih razmerij oz. delovno pravne zakonodaje. Prav tako računamo na nadaljnje konstruktivno sodelovanje v okviru Partnerstva za razvoj. V kratkem času bo prišlo do naslednjega srečanja, kjer bomo naredili pregled sodelovanja in uspehov doslej. Od zakonov, ki smo jih usklajevali, je bilo večino usklajenih. To lahko povem v naprej, ta sestanek bo predvidoma 18. decembra. Na tem sestanku se bomo skušali dogovoriti tudi za okvire usklajevanja, ko gre za še odprta vprašanja oz. zakone iz okvirov gospodarskih in socialnih reform. Že v prvi polovici mandata smo pripravljali te strategije, ki jih bo potrebno implementirati v prihodnje. Ne v celoti v tem mandatu, ampak deloma tudi v naslednjem. Gre pa za strategije in ekonomske politike, ki bodo na socialno sprejemljiv način zagotovile dolgoročno vzdržnost javnih financ. Mislim predvsem na spodbude za daljše ostajanje v zaposlitvi, krajši oz. bolj učinkovit študij, zgodnejše zaposlovanje, olajšave za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje in na druge ukrepe, ki lahko na socialno sprejemljiv način pomagajo k zagotovitvi dolgoročne vzdržnosti javnih financ.

Nadaljevale se bodo priprave na »Schengen« oziroma na zagotovitev vseh pogojev za to, da bo Slovenija pripravljena na vstop v schengenski sporazum. Prav v teh dneh se odloča o času, ki bo potreben za to, da se tudi drugi, ki so že v »Schengenu«, prilagodijo temu oziroma pripravijo na sprejem novih članic. Slovenija je v tem praktično najbolj aktivna nova članica. Razumljivo, ker je tudi najbolj pripravljena in izpolnjuje že vse pogoje. Pričakujemo, da tudi zaradi naše aktivnosti ta zamuda, katere krivda nikakor ne leži na strani kandidatki, ne bo znatna in da bo Slovenija najkasneje v času slovenskega predsedovanja polnopravna članica schengenskega območja.

S 1. januarjem nas čaka uvedba evra. Uvajanje bo relativno kratko. Slovenija bo po naših ocenah in po ocenah tujih strokovnjakov dobro pripravljena in ne pričakujemo kakšnih bistvenih težav. Naslednje leto se bodo intenzivirale tudi priprave na predsedovanje EU. Zadnje leto mandata bo zaznamovano predvsem s tem dejstvom. Priprave na odgovorno predsedovanje so že v polnem teku. Najpomembnejša novost v zvezi s tem je to, da je določen 18 mesečni slovensko-nemški-portugalski vsebinski program predsedovanja in ta bo v prihodnjih tednih na različnih nivojih tudi predstavljen, domačim in evropskim javnostim. Izbrane so prioritete slovenskega predsedovanja, logistične priprave so v polnem teku, prav tako so v polnem teku tudi kadrovske priprave oz. usposabljanje kadrov, ki bodo delali na slovenskem predsedovanju EU.

Končno bi rad dejal še to, da se vsaka država ocenjuje sama, ocenjujejo pa jo tudi drugi. Glede makroekonomskih kriterijev ali pa številki običajno ni nobene dileme, ker so pač 100% primerljive. Odkar je Slovenija v EU natančno vemo kam se kje uvrščamo. Ko gre za druge stvari so včasih merila bolj ohlapna, vendar pa so tudi tukaj kriteriji, ki so se vzpostavljali desetletja znotraj EU, tisti, ki jim je pač treba verjeti. V zvezi s tem bi opozoril na raziskavo *Economista*, ki se v Sloveniji sicer velikokrat citira, tokrat pa se ni. Po tej raziskavi so izmed novih držav članic EU prave polno-delujoče demokracije samo v

Sloveniji in na Češkem, vse ostale nove članice EU pa imajo s tem še določene probleme. Slovenija se je tukaj dokaj dobro odrezala, na primerljivi ravni s številnimi starimi članicami EU, v kateri imajo parlamentarno demokracijo že več desetletij oziroma pol stoletja. Toliko v malo daljši oceni ob drugi obletnici prisege nove vlade.